

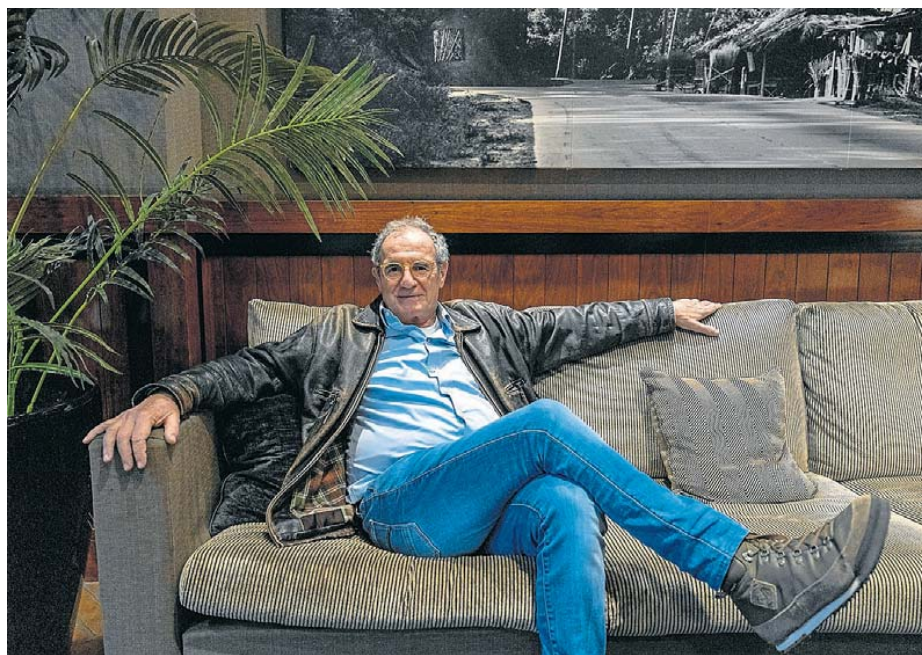

QUIMI PORTET

Música, acaba de publicar el llibre 'Cançons en bell llemosí'

“La vida és excitant, està plena de coses que no t’hauries esperat”

El músic Quimi Portet (Vic, 1957) acaba de publicar *Cançons en bell llemosí*, un llibre on recull les lletres de les seves 130 cançons en català. El pròleg el signa Quim Monzó i l'epíleg és de Manolo García, amb qui –entre moltes altres coses– Portet va viure una dècada de bogeria amb *El Último de la Fila*. Llegides sense l'acompanyament musical, les lletres que escriu Quimi Portet són encara més divertides, delicades, poètiques o metafísiques. Per això a l'entrevista d'avui no hi haurà preguntes. Només versos de les seves cançons que he seleccionat per mantenir la conversa amb Quimi Portet.

FOTOS: CRISTINA CALDERER

“La vida és un afer complicat, fem el que podem”. Em sembla que és una obvietat tan grossa que és difícil de rebatre. Fem el que podem i és el màxim que podem fer. Si es pensa ben pensat, si hi ha algú que fa més del que pot fer és un monstre. La gent que fa més del que pot ha creat grans tragèdies a la humanitat. Em ve al cap Hitler, per exemple. Jo penso que fent el que podem ja estem coberts.

“L’humor és l’anarquia que triomfa per uns breus instants”.

Em sembla un aforisme excel·lent. Tan excel·lent, que després dic “No sé on ho he vist, on ho he llegit, potser fins m’ho he inventat jo”. És que em sembla que m’ho vaig inventar jo, però ho vaig trobar tan delirant, que aquell dia devia estar o molt ben medicat o el *carajillo*, molt ben preparat. Ser de la broma és molt típic al nostre país. A tots els grups, a tots els pobles, hi ha el de la broma, i a vegades som uns pesats. Tu et vas animant, només falta que en rigui un perquè et doni peu a continuar en aquest camí. Però en el meu cas m’ha permès fer lletres de cançons i treu-

re ferro a tots els pensaments més o menys filosòfics, a la part melancòlica, al pas dels anys. Ser de la broma és una protecció que tens i per a la sociabilitat és excel·lent.

Un títol de disc: “Matem els dimarts i els divendres”. Aquest me'l va dir una senyora a l'Esquirol. Vam anar a comprar botifarres amb l'Antonio Fidel un dilluns a la carnisseria Can Careda, excel·lent, que ja ha passat avall, ja no existeix. I la senyora d'allà: “Ai, Quimi, quin greu que em sap: no et puc servir, perquè matem els dimarts i els divendres”. Vaig dir: “Gràcies, ja tinc el títol del disc”. Vaig trobar deliciós que una senyora tan maca, dolça i elegant em digués: “Matem els dimarts i els divendres”.

Una altra frase que és títol de cançó: “Cobra'm lo meu”.

Jo he passat èpoques al País Basc i allà ara ho paga tot un i després ja ho pagarà un altre. Ni se'n parla, d'això. A la nostra cultura jo havia arribat a veure una parella fent-se petons als morros i a l'hora de

Mireu el vídeo a l'Ara.cat

marxar del bar cadascú pagar-se *lo* seu. Ho vaig trobar desconcertant. Que les persones es poguessin posar la llengua a dins de la boca i, al cap d'un moment, cadascú d'ells pagués un euro! Pensant-hi una mica, amb ànims de sociòleg amateur, els cèntims, per a aquesta cultura, són un material ben diferent que per a altres cultures.

“Digueu-me, senyora musa, què és millor per a la cançó: fer-los pixar de riure o naufragar en un oceà de tristor?”

És una pregunta seriosa que li faig a la musa. Estic escrivint una lletra i soc un senyor gran, ja, la part més lírica de la meua vida ja ha passat. La part més lírica és quan estàs enamorat, ets jove, ets tendre, estàs preparat per al festeig, per a l'alegria, per a la reproducció. Obviament, en queden les brases, però ja no hi ha aquella flama. Llavors, si continues escrivint lletres –que és una mica contranatura, perquè la música popular es va inventar per al festeig, per trobar nòvies i nòvios–, et sorgeix aquest dubte, i jo li demano a la musa si realment és correcte utilitzar l'humor com a material per a l'escriptura. Quan estàs en un escenari i aplaudeixen és molt divertit, però per molt malament que ho facis sempre aplaudeixen. Sentir que es moren de riure per una cosa que has dit, això no es pot simular. Entenc perfectament els humoristes que fan *stand-up* o com se digui. La sensació de fer riure la gent és espectacular, com a reforçament de la teua presència en una societat. Et fa sentir tremendament útil. No em considero un humorista, però em fa molta il·lusió que la gent rigui quan dic una xorrada. Fer riure la gent realment costa molt.

“Vull ser cantautor i a tothom estendre la mà. Donar-me de tot cor a la causa de la humanitat”.

Aquí entrem en la sàtira, que no és el meu terreny natural, però que en alguns moments m'hi he ficat. Hi ha una imatge del cantautor compromès –molt admirable d'altra banda, parlo figurativament–, molt implicat políticament, que és d'una bondat i d'una puresa intel·lectual i emocional que a vegades fan una mica de riure, perquè el món no és tan fàcil. No es pot ser tan bo. Afortunadament, han passat els anys i hi ha una nebulosa de causes. Causes que semblaven molt justes ara són un desastre, i causes dolentes ara sembla que són acceptables. Els vegetarians, els que no són vegetarians, maltractar els animals, anar als toros... Ara la confusió és tan grossa que encara fa més riure un personatge pur.

“Els vegetarians no haureu de patir, ja matarem un bròquil si veniu a dinar”.

Això és de Francesc Pujols. Hi ha una anècdota molt maca, quan va convidar una família de Barcelona: “Vinguin a dinar a casa qualsevol dia d'aquests”. “Vindríem, però tenim un problema: som vegetarians”. “No pateixin, ja matarem un bròquil”. La trobo excel·lent, i vaig encabir-la en una cançó que es diu precisament *Francesc Pujols*.

“Tinc una bèstia a dintre meu, que malda i lluita per sortir”.

Això ens passa a tots una mica, però no podem oblidar que aquesta bèstia és la que treballa. L'embolcall que hi ha a fora és el que estàs entrevistant tu, en aquests moments. La bèstia és la que escriu les cançons, en casos de cineastes és la que fa les pel·lícules, en els ballarins és la que balla... Em sembla que a aquesta bèstia li devem un respecte. És incòmoda, és molt difícil de transportar en societat, però tots la tenim a dintre. A través de l'educació, de la cortesia i de la urbanitat aconseguim domesticar-la per tenir una vida més o menys agradable entre l'altra gent. De la part dolenta de la bèstia ja no en parlo, perquè tothom sap a què em refereixo. Algun dia, en la primera joventut, t'excedeixes en el beure, per exemple, i veus del que series capaç si et deixessin sense la closca.

“Al tanto que va de canto, un mantra fenomenal”.

És una frase típica de tiet. Un tio que ve amb un porró, “Ei, al *tanto* que va de *canto*” i que s'aparti tothom. Jo he escrit en castellà i m'encanta, però la llengua a què estàs lligat emocionalment i de la que coneixes la potència és el català. Jo, que he nascut el

“Jo he arribat a veure una parella fent-se petons als morros i a l'hora de marxar del bar pagar-se cadascú 'lo' seu”

UN NET QUE JA DIU “TRUITA”

Quimi Portet ja és avi. I aquests dies, un avi content, perquè el seu net de poc més d'un any ja diu “truita”. Celebrem aquesta fita, parlem del restaurant de Puiglagulla, a Osona, que ell encara continua freqüentant, i de *Tardes de soledad*, l'última pel·lícula d'Albert Serra. En Quimi afegeix a la conversa tauromàquica una història que li va explicar el músic Antonio Fidel: les últimes paraules de Paquirri, el 1984, quan el toro ja l'havia enganxat a la plaça de Pozoblanco i el portaven en ambulància cap a l'hospital militar, on acabaria morint: “*Tó pá ná, tó pá ná*”, anava repetint.

L'entrevista la gravem en una sala de la segona planta de l'Hotel 1898, a tocar de la Rambla de Barcelona. A l'ascensor en Quimi es mira al mirall i s'endú la mateixa sorpresa, diu, de quan es veu a la dutxa: “Qui és aquest? Soc jo?”.

1957, molt del català que sabia no era literari, sinó que era de transmissió oral. Com a lletrista de música popular, que és un gènere menor, és una font inesgotable de plaer, per a qui ho escriu i a mi em sembla que per a qui ho escolta. El que escriu en català soc jo i el que escriu en castellà soc jo, però m'he de convertir en un escriptor en castellà, i aquest personatge escriu sense conèixer els “*al tanto* que va de *canto*”.

“Mai no oblidó els noms de pila dels mossens que em van hostiar”.

Això és veritat, és científic. Era un moment en què s'utilitzava la violència tant psicològica com física. Hi anaves bastant catgat. Jo anava a una escola d'aquí a Barcelona on hi havia autèntic terror. Mastegots, estirades d'orella, cops de campana... Jo era molt bon nano i em va tocar poc el rebre, encara. Ara fliparien, serien tots a la presó. No ho vaig viure com una tragèdia, però m'enrecordo del nom i els cognoms d'algun personatge que si el trobés li frotaria un cop de campana.

“Hi ha qui compta els anys per primaveres i cursis que es consolen amb postes de sol”.

Quan entres en el món de la poesia, hi ha tota una sèrie de clixés i llocs comuns que a vegades et donen peu a la sàtira del teu propi ofici. Crear una complicitat amb l'oient per riure's dels que van venir abans que tu, estaven enamoradíssims, veien una posta de sol i es posaven a plorar. Una posta de sol és el sol que es pon, no passa res més. S'entén, perquè hi ha èpoques a la vida que estàs molt enamorat i estàs molt tonto. Tots hi hem passat. Jo també m'he emocionat amb una posta de sol, en algun moment.

“Jo faig vida experimental basada en el principi elemental que diu que tot allò que ara va bé més tard o més d'hora anirà fatal”.

Això és científic, bàsicament. Quan t'emociones molt, al final garrotada. Està molt bé emocionar-se, que bé que ho fem, ens ha sortit molt bé, però sempre cal guardar al dipòsit una mica de gasolina per quan no va tan bé. A vegades tu mateix t'animes tant que t'estaves contra una paret. Això que ara en diuen ser un motivat.

“Expulsats del cel per pecats que mai no hem comès, hem caigut al més deliciós dels inferns”.

Molt maco. Té molts anys i quasi no m'hi reconec, en aquesta frase. Sé que la vaig fer jo, perquè em sé de memòria la cançó. El catolicisme, la nostra religió corporativa, es basa en això, que neixes dolent. Tens un pecat d'unes pomes o unes serps o no sé què. Neixes dolent, et vas confessant i si al final et portes molt bé i ets molt, molt bleada aniràs al cel per sempre, però el més normal és que vagis a l'infern i ho passis fatal. “El més deliciós de tots els inferns” és la vida. La vida és un afer complicat, fem el que podem, però és una cosa ben divertida, sobretot per als que hem tingut una mica de sort. La vida és excitant, està plena de coses que no t'hauries esperat. Jo volia ser músic, però si m'haguessin dit que seria així no m'ho hauria cregut mai. És un infern, però té coses molt atractives.

“No ens fem il·lusions, som morts de vacances”.

Això, amb perdó, ho trobo brillant. Quan era petit i tenia molta febre, entenia moltes coses. Després, de gran, en èpoques molt remotes, he intentat amb alguna substància tornar a aquella situació. Tenies molta febre i entenies què era això, i no ho he tornat a entendre mai més. El que està clar és que som aquí, que és una cosa inquietant, perquè no sabem què va passar abans ni què passarà després. El més probable és que no passi res. És molt desconcertant que existeixi tot això. Et lledes, t'afaites –els que encara ens afaitem–, et dutxes, et poses unes ulleres, és raríssim tot això que fem. Em sembla que va ser una petita troballa, encara que sigui literària: som morts de vacances. És una imatge divertida. La majoria del temps de l'Univers nosaltres no hi som.

“Només una cosa diu mon testament, feu-me una làpida que digui així: aquest noi progressa adequadament”.

Això m'agrada molt. Soc pare i durant uns anys, quan la meua filla era petita, tornava de l'escola cada mes amb un paper que deia: “L'Eugènia progressa adequadament?”. Feia molta gràcia. “I jo, progresso adequadament?”, em preguntava. Com a objectiu a la vida, progressar adequadament és ben maco, perquè en el fons és d'una vacuïtat... Vol dir que ha passat un mes més, que ha fet caca maca. És un objectiu humil i prosaic, i que t'ho posin en una làpida ja és fantàstic.

Però una de les teves últimes cançons també diu: “Epitafi: la vida està sobrevalorada”.

Efectivament, vist des del punt de vista d'un mort, jo et diria que sí.

La temporada passada, en aquesta entrevista, sempre preguntava als convidats per una cançó d'El Último de la Fila. Quina és la teua?

En diré una de meua per fer-me el xulo: a mi m'agrada molt *Mar antiguo*. No és de les més conegudes, però és molt bonica.

Les últimes paraules de l'entrevista són teves.

Bon Nadal. És una cosa que sempre queda bé. —